

Comisiwn
Cydraddoldeb a
Hawliau Dynol

Equality and
Human Rights
Commission

Jayne Bryant AS

Jayne.Bryant@senedd.wales

D. Iau 5 Hydref 2023

Annwyl Cadeirydd,

Testun: Dilyniant o'r cyfarfod gyda'r CCHD yng Nghymru

Ysgrifennaf atoch i rannu â chi papur briffio a baratowyd ar gyfer y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg ar [Sylwadau Terfynol Pwyllgor y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn](#). Cyhoeddwyd adroddiad llawn y Pwyllgor ym mis Mehefin 2023 ac mae'n cynnwys nifer o argymhellion i wella hawliau plant yn y DU.

Fel y gwyddoch, mabwysiadwyd y Sylwadau Clo yn dilyn adolygiad manwl o berfformiad y DU o dan y Confensiwn ar Hawliau'r Plentyn, a oedd yn cynnwys cyflwyno [ein hadroddiad](#) i'r Pwyllgor. Dyma'r gyfres gyntaf o argymhellion gan y Pwyllgor ers adolygiad diwethaf y DU yn 2016.

Bydd y Comisiwn yn croesawu gohebiaeth yn y Gymraeg a'r Saesneg.

The Commission welcomes correspondence in Welsh or English.

Ff/T: 029 2044 7710

E: correspondence@equalityhumanrights.com

Tŷ'r Cwmnïau (Llawr 1af),
Ffordd y Goron, Caerdydd, CF14 3UZ

Companies House (1st Floor),
Crown Way, Cardiff, CF14 3UZ

equalityhumanrights.com

Comisiwn
Cydraddoldeb a
Hawliau Dynol

Equality and
Human Rights
Commission

Mae'r adroddiad llawn yn cynnwys dros 200 o argymhellion. Yn atodiad y llythyr hwn, rwyf wedi cynnwys papur briffio, sy'n crynhoi rhai o'r argymhellion allweddol ac yn nodi meysydd sy'n cyd-fynd â blaenoriaethau'r Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg.

Byddem yn argymhell bod y Pwyllgor yn cyfeirio at yr argymhellion hyn ac yn eu defnyddio mewn unrhyw waith craffu perthnasol gan Lywodraeth Cymru i sicrhau eu bod yn cael eu gweithredu'n llawn.

Yn gywir,

Parch Ruth Coombs
Pennaeth Cymru
Cymru | Wales

Bydd y Comisiwn yn croesawu gohebiaeth yn y Gymraeg a'r Saesneg.

The Commission welcomes correspondence in Welsh or English.

Ff/T: 029 2044 7710

E: correspondence@equalityhumanrights.com

Tŷ'r Cwmnïau (Llawr 1af),
Ffordd y Goron, Caerdydd, CF14 3UZ

Companies House (1st Floor),
Crown Way, Cardiff, CF14 3UZ

equalityhumanrights.com

Comisiwn
Cydraddoldeb a
Hawliau Dynol

Equality and
Human Rights
Commission

ATODIAD – Papur Briffio ar Sylwadau Terfynol Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn

Ym mis Mehefin 2023, cyhoeddodd Pwyllgor Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn (CRC) ei [Sylwadau Clo](#), sy'n cynnwys asesiad o hawliau plant yn y DU ac argymhellion ar gyfer gwella.

Mabwysiadwyd y Sylwadau Clo yn dilyn adolygiad manwl o berfformiad y DU o dan y Confensiwn ar Hawliau'r Plentyn, a oedd yn cynnwys cyflwyno [ein hadroddiad](#) i'r Pwyllgor.

Mae'r adroddiad yn cynnwys mwy na 200 o argymhellion unigol a dyma'r set gyntaf o argymhellion gan y Pwyllgor ers adolygiad diwethaf y DU yn 2016. Mae'r papur briffio hwn yn crynhoi rhai o'r argymhellion ac yn nodi meysydd sy'n cyd-fynd â blaenoriaethau'r Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg.

Byddem yn argymhell bod y Pwyllgor yn defnyddio argymhellion y Pwyllgor CRC mewn unrhyw waith craffu perthnasol gan Lywodraeth Cymru i helpu i sicrhau bod yr argymhellion yn cael eu rhoi ar waith.

Bydd y Comisiwn yn croesawu gohebiaeth yn y Gymraeg a'r Saesneg.

The Commission welcomes correspondence in Welsh or English.

Ff/T: 029 2044 7710

E: correspondence@equalityhumanrights.com

Tŷ'r Cwmnïau (Llawr 1af),
Ffordd y Goron, Caerdydd, CF14 3UZ

Companies House (1st Floor),
Crown Way, Cardiff, CF14 3UZ

equalityhumanrights.com

Comisiwn
Cydraddoldeb a
Hawliau Dynol

Equality and
Human Rights
Commission

Prif Flaenoriaethau

Croesawodd y Pwyllgor CRC yr amrywiol fesurau a gymerwyd i roi'r Confensiwn ar waith, gan gynnwys gwahardd priodas dan 18 oed yng Nghymru a Lloegr; gostwng yr oedran pleidleisio i 16 oed yng Nghymru a diddymu amddiffyniad cosb resymol yng Nghymru.

Fodd bynnag, tynnodd yr adroddiad sylw hefyd at feysydd penodol, lle mae angen mesurau brys. Dyma rai o'r meysydd a nodwyd gan y Pwyllgor fel y prif flaenoriaethau:

1. Peidio â gwahaniaethu (paragraff 20)
2. Cam-drin, esgeulustod a chamfanteisio a cham-drin rhywiol (paragraff 33)
3. Plant sydd wedi'u hamddifadu o amgylchedd teuluol (paragraff 38)
4. Iechyd meddwl (paragraff 43)
5. Plant sy'n ceisio lloches, ffoaduriaid a mudol (paragraff 50)

Peidio â gwahaniaethu

Bydd y Comisiwn yn croesawu gohebiaeth yn y Gymraeg a'r Saesneg.

The Commission welcomes correspondence in Welsh or English.

Ff/T: 029 2044 7710

E: correspondence@equalityhumanrights.com

Tŷ'r Cwmnïau (Llawr 1af),
Ffordd y Goron, Caerdydd, CF14 3UZ

Companies House (1st Floor),
Crown Way, Cardiff, CF14 3UZ

equalityhumanrights.com

Comisiwn
Cydraddoldeb a
Hawliau Dynol

Equality and
Human Rights
Commission

Mae'r adroddiad yn tynnu sylw at y ffaith bod y Pwyllgor yn parhau i fod yn bryderus iawn ynghylch gwahaniaethu parhaus, megis drwy fynegiadau o hiliaeth a bwlio, yn erbyn plant mewn sefyllfaoedd difreintiedig, gan gynnwys plant sy'n perthyn i grwpiau lleiafrifol a phlant lesbiaidd, hoyw, deurywiol, traws a rhyngrywiol; cynnydd annigonol wrth sicrhau bod pob plentyn dan 18 oed yn cael ei amddiffyn rhag gwahaniaethu ar sail eu hoedran; a gorgynrychioli plant o dras Asiaidd ac Affricanaidd a phlant Mwslimaidd, Roma, sipsiwn a theithwyr yn y system cyfiawnder troseddol a'r gyfran fawr o'r grwpiau hyn o blant sy'n byw mewn tloidi.

Mae argymhellion ar y flaenoriaeth hon yn cynnwys:

- **20(a):** Gweithredu polisïau a rhaglenni wedi'u targedu i frwydro yn erbyn gweithgareddau hiliol a senoffobig ac i ddileu gwahaniaethu yn erbyn plant mewn sefyllfaoedd difreintiedig, gan gynnwys plant sy'n perthyn i grwpiau lleiafrifoedd ethnig, ceiswyr lloches, plant ffoaduriaid a mudol, plant Roma, Sipsiwn a Theithwyr, plant ag anableddau, plant mewn gofal amgen, plant rhieni sydd wedi'u carcharu, plant rhieni di-briod, plant

Bydd y Comisiwn yn croesawu gohebiaeth yn y Gymraeg a'r Saesneg.

The Commission welcomes correspondence in Welsh or English.

Ff/T: 029 2044 7710

E: correspondence@equalityhumanrights.com

Tŷ'r Cwmnïau (Llawr 1af),
Ffordd y Goron, Caerdydd, CF14 3UZ

Companies House (1st Floor),
Crown Way, Cardiff, CF14 3UZ

equalityhumanrights.com

Comisiwn
Cydraddoldeb a
Hawliau Dynol

Equality and
Human Rights
Commission

lesbiaidd, hoyw, deurywiol, trawsrywiol a rhyngrywiol, plant dan anfantais economaidd-gymdeithasol, a phlant yn y system gyfiawnder.

- **20(b):** Sefydlu llwybrau clir i blant geisio cyfiawnder mewn achosion o wahaniaethu, a, lle bo'n briodol, sicrhau mynediad plant mewn sefyllfaoedd difreintiedig i wasanaethau iechyd, addysg a safon byw foddhaol.
- **20(e):** Sicrhau bod plant sy'n profi gwahaniaethu, bwlio neu aflonyddu mewn perthynas â'u cyfeiriadedd rhywiol neu hunaniaeth rhywedd yn cael eu hamddiffyn a'u cefnogi, gan gynnwys trwy fesurau gwrth-fwlio wedi'u targedu.

Camdriniaeth, esgeulustod a chamfanteisio a cham-drin rhywiol

Croesawodd y Pwyllgor y mesurau deddfwriaethol a pholisi amrywiol i frwydro yn erbyn trais yn erbyn plant. Serch hynny, maent yn parhau i bryderu'n ddifrifol am fynychder uchel cam-drin domestig, camfanteisio rhywiol, trais ar sail rhywedd a mathau eraill o drais yn erbyn plant, gan gynnwys mewn gofal amgen, a mesurau annigonol i ymchwilio i achosion o'r fath a dod â chyflawnwyr o flaen eu gwell, mesurau

Bydd y Comisiwn yn croesawu gohebiaeth yn y Gymraeg a'r Saesneg.

The Commission welcomes correspondence in Welsh or English.

Ff/T: 029 2044 7710

E: correspondence@equalityhumanrights.com

Tŷ'r Cwmnïau (Llawr 1af),
Ffordd y Goron, Caerdydd, CF14 3UZ

Companies House (1st Floor),
Crown Way, Cardiff, CF14 3UZ

equalityhumanrights.com

annigonol i adnabod a chefnogi plant mewn perygl o drais yn y cartref ac adnoddau annigonol wedi'u dyrannu i wasanaethau cysylltiedig ar gyfer plant sy'n ddi-ddedfwr.

Mae argymhellion ar y flaenoriaeth hon yn cynnwys:

- **33(a):** Sicrhau bod systemau amddiffyn plant yn defnyddio dull sy'n seiliedig ar hawliau plant i atal a mynd i'r afael ag achosion o gam-drin ac esgeulustod, gan gynnwys trais seicolegol; bod gwasanaethau cymdeithasol a mecanweithiau eraill ar gyfer nodi a chefnogi plant sydd mewn perygl o drais yn ogystal â phlant sy'n ddi-ddedfwr trais yn cael adnoddau digonol; a bod plant sy'n ddi-ddedfwr yn cael eu cydnabod yn llawn fel di-ddedfwr a bod ganddynt fynediad at ofal trawma yn y gymuned a gwasanaethau cymorth sy'n sensitif i blant.
- **33 (e):** Datblygu mesurau sydd wedi'u hanelu at atal trais yn erbyn plant mewn gofal amgen, plant ag anabledau, ceiswyr lloches, ffoaduriaid a mudol a phlant sy'n perthyn i grwpiau lleiafrifol.
- **33(i):** Cryfhau ymdrechion i hyfforddi gweithwyr proffesiynol sy'n gweithio gyda phlant ac ar eu rhan, gan gynnwys gweithwyr cymdeithasol,

Bydd y Comisiwn yn croesawu gohebiaeth yn y Gymraeg a'r Saesneg.

The Commission welcomes correspondence in Welsh or English.

Ff/T: 029 2044 7710

E: correspondence@equalityhumanrights.com

Tŷ'r Cwmnïau (Llawr 1af),
Ffordd y Goron, Caerdydd, CF14 3UZ

Companies House (1st Floor),
Crown Way, Cardiff, CF14 3UZ

equalityhumanrights.com

awdurdodau gorfodi'r gyfraith a'r farnwriaeth, i nodi ac ymateb yn effeithiol i achosion o drais, gan gynnwys camfanteisio rhywiol.

Plant sy'n cael eu hamddifadu o amgylchedd teuluol

Mae'r adroddiad yn tynnu sylw at werthfawrogiad y Pwyllgor o'r mesurau a gymerwyd i gefnogi plant sydd wedi'u hamddifadu o amgylchedd teuluol. Serch hynny, mae'r Pwyllgor yn bryderus iawn am y nifer fawr o blant mewn gofal amgen, gan gynnwys mewn llety heb ei reoleiddio, megis gwestai, a throsglwyddiadau diangen neu aml mewn gofal amgen neu newidiadau mewn gweithwyr cymdeithasol a neilltuwyd i blant. Roedd pryderon eraill yn ymwneud â lleoli plant mewn cartrefi gofal diogel a gofal preswyl a gwasanaethau cymorth annigonol i blant sy'n byw mewn gofal amgen ac yn ei adael.

Mae argymhellion ar y flaenoriaeth hon yn cynnwys:

- **38(a):** Buddsoddi mewn mesurau i atal a lleihau nifer y plant sy'n cael eu rhoi mewn gofal amgen, gan gynnwys drwy ddyrannu adnoddau digonol ar gyfer gwasanaethau ymyrraeth gynnar ac ataliol, gan gynnwys ar gyfer babanod a phlant bach, cynyddu a chryfhau nifer y gweithwyr cymdeithasol hyfforddedig, a gwella cydgysylltu amlasiantaethol.

Bydd y Comisiwn yn croesawu gohebiaeth yn y Gymraeg a'r Saesneg.

The Commission welcomes correspondence in Welsh or English.

Ff/T: 029 2044 7710

E: correspondence@equalityhumanrights.com

Tŷ'r Cwmnïau (Llawr 1af),
Ffordd y Goron, Caerdydd, CF14 3UZ

Companies House (1st Floor),
Crown Way, Cardiff, CF14 3UZ

equalityhumanrights.com

- **38(c):** Atal trosglwyddo plant yn aml neu'n ddiangen i leoliadau gofal amgen, sicrhau bod plant yn cael eu cefnogi'n gyson trwy gynlluniau gofal unigol a chan weithiwr cymdeithasol trwy gydol eu hamser mewn gofal, a chynnal adolygiadau rheolaidd a sylweddol o leoliadau mewn gofal.
- **38(g):** Sicrhau bod plant yn cael eu clywed mewn penderfyniadau sy'n effeithio arnynt mewn lleoliad gofal amgen drwy gydol eu harhosiad, a bod gan awdurdodau a gweithwyr proffesiynol perthnasol y galluoedd technegol sydd eu hangen i warantu parch at farn plant mewn gofal amgen.

Iechyd meddwl

Mae'r adroddiad yn tynnu sylw at y ffaith bod y Pwyllgor yn bryderus iawn am y rhestrau aros hir ar gyfer plant sy'n ceisio gwasanaethau iechyd meddwl a'r nifer fawr o blant â phroblemau iechyd meddwl, anabledau dysgu ac awtistiaeth a roddir mewn wardiau cadw a wardiau seiciatrig oedolion o dan Ddeddf Iechyd Meddwl 1983.

Mae argymhellion ar y flaenoriaeth hon yn cynnwys:

Bydd y Comisiwn yn croesawu gohebiaeth yn y Gymraeg a'r Saesneg.

The Commission welcomes correspondence in Welsh or English.

Ff/T: 029 2044 7710

E: correspondence@equalityhumanrights.com

Tŷ'r Cwmnïau (Llawr 1af),
Ffordd y Goron, Caerdydd, CF14 3UZ

Companies House (1st Floor),
Crown Way, Cardiff, CF14 3UZ

equalityhumanrights.com

Comisiwn
Cydraddoldeb a
Hawliau Dynol

Equality and
Human Rights
Commission

- **43(c):** Datblygu neu gryfhau strategaethau, gydag adnoddau digonol, ar gyfer sicrhau bod gwasanaethau a rhaglenni iechyd meddwl therapiwtig yn y gymuned ar gael i blant o bob oed, ac ar gyfer darparu hybu iechyd meddwl cynhwysfawr, sgrinio ar gyfer materion iechyd meddwl a gwasanaethau ymyrraeth cynnar mewn ysgolion.
- **43(e):** Datblygu gwasanaethau iechyd meddwl wedi'u hariannu'n ddigonol sydd wedi'u teilwra i anghenion penodol plant lesbiaidd, hoyw, deurywiol, trawsrywiol a rhyngrywiol, plant mudol, plant ag anableddau a "gofalwyr ifanc", gan gynnwys drwy fuddsoddiadau digonol mewn gwasanaethau arbenigol.
- **43(f):** Mynd i'r afael â gorgynrychioli plant sy'n perthyn i grwpiau lleiafrifol, plant ag awtistiaeth a phlant ag anableddau dysgu mewn gofal iechyd meddwl cleifion mewnol.

Plant sy'n ceisio lloches, ffoaduriaid a mudol

Mae'r adroddiad yn tynnu sylw at bryder y Pwyllgor ynghylch y defnydd parhaus o ddulliau annibynadwy ar gyfer pennu oedran plentyn, y nifer fawr o blant y mae anghydfod ynghylch eu hoedran a'r diffyg data ar

Bydd y Comisiwn yn croesawu gohebiaeth yn y Gymraeg a'r Saesneg.

The Commission welcomes correspondence in Welsh or English.

Ff/T: 029 2044 7710

E: correspondence@equalityhumanrights.com

Tŷ'r Cwmnïau (Llawr 1af),
Ffordd y Goron, Caerdydd, CF14 3UZ

Companies House (1st Floor),
Crown Way, Cardiff, CF14 3UZ

equalityhumanrights.com

Comisiwn
Cydraddoldeb a
Hawliau Dynol

Equality and
Human Rights
Commission

nifer y ceiswyr lloches sy'n honni eu bod yn blant sydd wedi'u hasesu ac weithiau'n cael eu cadw fel oedolion gan swyddogion mewnfudo.

Mae argymhellion ar y flaenoriaeth hon yn cynnwys:

- **50(d):** Cryfhau mesurau i sicrhau bod pob plentyn sy'n ceisio lloches, yn ffoaduriaid ac yn fudol yn cael mynediad cyfartal a phrydlon i addysg, gwasanaethau iechyd, tai, cymorth seicogymdeithasol ac amddiffyniad cymdeithasol gan gynnwys hawl i fudd-daliadau.
- **50(e):** Rhoi diwedd ar y defnydd o weithdrefnau annibynadwy ac ymyrrol ar gyfer pennu oedran plentyn; datblygu gweithdrefn penderfynu oedran sy'n sensitif i'r plentyn a rhywedd, sy'n cynnwys asesiadau amlddisgyblaethol a gynhelir gan weithwyr proffesiynol perthnasol o aeddfedrwydd a lefel datblygiad y plentyn, ac sy'n parchu'r egwyddor gyfreithiol o fantais yr amheuaeth; a sicrhau bod gan blant fynediad at gyngor cyfreithiol drwy gydol y broses ac, os oes angen, y gallant herio canlyniad asesiadau o'r fath.
- **50(g):** Datblygu system gyson, statudol o warcheidiaeth annibynnol ar gyfer pob plentyn ar ei ben ei hun, a sicrhau bod yr holl blant ar eu pen eu

Bydd y Comisiwn yn croesawu gohebiaeth yn y Gymraeg a'r Saesneg.

The Commission welcomes correspondence in Welsh or English.

Ff/T: 029 2044 7710

E: correspondence@equalityhumanrights.com

Tŷ'r Cwmnïau (Llawr 1af),
Ffordd y Goron, Caerdydd, CF14 3UZ

Companies House (1st Floor),
Crown Way, Cardiff, CF14 3UZ

equalityhumanrights.com

Comisiwn
Cydraddoldeb a
Hawliau Dynol

Equality and
Human Rights
Commission

hunain ym mhob awdurdodaeth parti'r Wladwriaeth yn cael eu nodi'n brydlon a'u penodi'n warcheidwad sydd wedi'i hyfforddi'n broffesiynol.

Meysydd eraill o ddiddordeb

Yn ogystal â'r pum maes blaenoriaeth hyn mae themâu eraill yn yr adroddiad sy'n cyd-fynd â ffocws y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg. Mae'r rhain wedi'u nodi isod.

Addysg

Mae'r adroddiad yn nodi gyda phryder anghydraddoldebau mewn cyrhaeddiad addysgol a chanlyniadau i blant mewn sefyllfaoedd difreintiedig.

Mae'r argymhellion yn cynnwys:

- **47(a):** Cryfhau mesurau i fynd i'r afael ag anghydraddoldebau mewn cyrhaeddiad addysgol a gwella canlyniadau addysgol ar gyfer plant mewn sefyllfaoedd difreintiedig, gan gynnwys plant mewn sefyllfaoedd dan anfantais economaidd-gymdeithasol, plant sy'n perthyn i grwpiau lleiafrifoedd ethnig, plant sy'n ceisio lloches, plant sy'n ffoaduriaid a

Bydd y Comisiwn yn croesawu gohebiaeth yn y Gymraeg a'r Saesneg.

The Commission welcomes correspondence in Welsh or English.

Ff/T: 029 2044 7710

E: correspondence@equalityhumanrights.com

Tŷ'r Cwmnïau (Llawr 1af),
Ffordd y Goron, Caerdydd, CF14 3UZ

Companies House (1st Floor),
Crown Way, Cardiff, CF14 3UZ

equalityhumanrights.com

Comisiwn
Cydraddoldeb a
Hawliau Dynol

Equality and
Human Rights
Commission

mudol, plant ag anableddau a “gofalwyr ifanc”, gan gynnwys drwy: (i) ddarparu cymorth ariannol a chymorth arall i blant o'r fath orffen ysgol; (ii) datblygu canllawiau ar gyfer ymateb i achosion o absenoldeb o'r ysgol; a (iii) casglu a dadansoddi data wedi'u dadgyfuno yn ôl tarddiad ethnig, canlyniadau addysgol a dangosyddion perthnasol eraill ar gyfraddau cwblhau, canlyniadau addysgol a gwaharddiadau i lywio polisiau a rhaglenni.

- **47(b):** Sicrhau addysg gynhwysol mewn ysgolion prif ffrwd i bob plentyn ag anabledd, gan gynnwys trwy addasu cwricwla a hyfforddi a phennu athrawon a gweithwyr proffesiynol arbenigol mewn dosbarthiadau integredig, fel bod plant ag anableddau ac anawsterau dysgu yn derbyn cefnogaeth unigol a sylw dyledus.
- **47(d):** Monitro'r defnydd o waharddiadau a sicrhau eu bod yn cael eu gwahardd mewn ysgolion cynradd a'u defnyddio mewn ysgolion uwchradd yn unig fel dewis olaf; gwahardd y defnydd o waharddiadau anffurfiol ac “oddi ar y gofrestr” fel y'u gelwir a darparu ar gyfer dewisiadau amgen priodol; a datblygu mesurau i fynd i'r afael â'u gorddefnydd yn gyffredinol

Bydd y Comisiwn yn croesawu gohebiaeth yn y Gymraeg a'r Saesneg.

The Commission welcomes correspondence in Welsh or English.

Ff/T: 029 2044 7710

E: correspondence@equalityhumanrights.com

Tŷ'r Cwmnïau (Llawr 1af),
Ffordd y Goron, Caerdydd, CF14 3UZ

Companies House (1st Floor),
Crown Way, Cardiff, CF14 3UZ

equalityhumanrights.com

Comisiwn
Cydraddoldeb a
Hawliau Dynol

Equality and
Human Rights
Commission

yn ogystal â'u defnydd anghymesur ar blant sy'n perthyn i grwpiau lleiafrifoedd ethnig a phlant ag anableddau.

- **47(f):** Cynyddu ymdrechion i ddileu gwahaniaethu a bwlio, gan gynnwys seiberfwlio, ar sail hil, cyfeiriadedd rhywiol, hunaniaeth o ran rhywedd neu nodweddion rhyw, anabledd, mudo neu statws arall yng nghyd-destun yr ysgol, a sicrhau bod mesurau o'r fath: (i) yn cael adnoddau digonol ac yn cael eu datblygu mewn ymgynghoriad â phlant; (ii) mynd i'r afael ag achosion sylfaenol bwlio; a (iii) cwmpasu atal, mecanweithiau canfod yn gynnar, codi ymwybyddiaeth o'i effeithiau niweidiol, grymuso plant, hyfforddiant gorfodol i athrawon, protocolau ymyrraeth a chofnodi a monitro ymddygiad bwlio cyson a chadarn.

Ataliaeth

Mae'r adroddiad yn tynnu sylw at y ffaith bod y Pwyllgor yn parhau i fod yn bryderus iawn ynghylch y nifer fawr o blant sy'n parhau i brofi triniaeth o'r fath. Mae'r argymhellion yn cynnwys:

Bydd y Comisiwn yn croesawu gohebiaeth yn y Gymraeg a'r Saesneg.

The Commission welcomes correspondence in Welsh or English.

Ff/T: 029 2044 7710

E: correspondence@equalityhumanrights.com

Tŷ'r Cwmnïau (Llawr 1af),
Ffordd y Goron, Caerdydd, CF14 3UZ

Companies House (1st Floor),
Crown Way, Cardiff, CF14 3UZ

equalityhumanrights.com

Comisiwn
Cydraddoldeb a
Hawliau Dynol

Equality and
Human Rights
Commission

- **12(c)**: Casglu, dadansoddi a chyhoeddi data dadgyfunedig yn rheolaidd ar y defnydd o wiriadau stopio a chwilio, dyfeisiau niweidiol, neilltuaeth, ataliaeth, caethiwed unigol ac ynysu ar blant.
- **30(b)**: Datblygu canllawiau statudol ar ddefnyddio ataliaeth ar blant i sicrhau ei fod yn cael ei ddefnyddio fel mesur olaf un yn unig ac yn gyfan gwbl i atal niwed i'r plentyn neu eraill, a monitro ei weithrediad.
- **47(j)**: Gwahardd yn benodol y defnydd o ataliaeth a neilltuaeth mewn lleoliadau addysgol a mabwysiadu dull sy'n seiliedig ar hawliau plant i fynd i'r afael â thrais neu aflonyddwch arall mewn ysgolion, gan gynnwys drwy wahardd presenoldeb yr heddlu mewn ysgolion a darparu hyfforddiant rheolaidd i athrawon ar ganllawiau perthnasol ar gyfer mynd i'r afael ag aflonyddwch o'r fath mewn modd sy'n sensitif i blant.

Ym mis Mehefin 2022 cyhoeddwyd ein [hadroddiad ymchwil](#) i sut mae ysgolion yn monitro'r defnydd o ataliaeth. Roedd hyn hefyd yn cynnwys nifer o argymhellion ar gyfer Llywodraeth Cymru.

Traciwr Hawliau Dynol

Offeryn ar-lein yw ein [Traciwr Hawliau Dynol](#) y gellir ei ddefnyddio i olrhain pa

Bydd y Comisiwn yn croesawu gohebiaeth yn y Gymraeg a'r Saesneg.

The Commission welcomes correspondence in Welsh or English.

Ff/T: 029 2044 7710

E: correspondence@equalityhumanrights.com

Tŷ'r Cwmnïau (Llawr 1af),
Ffordd y Goron, Caerdydd, CF14 3UZ

Companies House (1st Floor),
Crown Way, Cardiff, CF14 3UZ

equalityhumanrights.com

Comisiwn
Cydraddoldeb a
Hawliau Dynol

Equality and
Human Rights
Commission

mor dda y mae Llywodraeth Cymru yn rhoi ei dyletswyddau hawliau dynol ar waith. Mae'n ymdrin ag ystod o bynciau gan gynnwys addysg, iechyd a safonau byw. Mae statws Llywodraeth Cymru yn y meysydd hyn yn amrywio o gynnydd cyfyngedig, dim cynnydd yn ogystal ag atchweliad.

Byddem hefyd yn argymhell bod y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg yn defnyddio'r offeryn hwn wrth graffu ar Lywodraeth Cymru.

Bydd y Comisiwn yn croesawu gohebiaeth yn y Gymraeg a'r Saesneg.

The Commission welcomes correspondence in Welsh or English.

Ff/T: 029 2044 7710

E: correspondence@equalityhumanrights.com

Tŷ'r Cwmnïau (Llawr 1af),
Ffordd y Goron, Caerdydd, CF14 3UZ

Companies House (1st Floor),
Crown Way, Cardiff, CF14 3UZ

equalityhumanrights.com